

HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
privind interpretarea dispozițiilor art. 85 din
Constituția Republicii Moldova

Nr.32 din 03.08.2000

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.102-105/34 din 17.08.2000

* * *

În numele Republicii Moldova,

Curtea Constituțională în componența:

Pavel BARBALAT - președinte

Mihai COTOROBAI - judecător

Constantin LOZOVANU - judecător

Gheorghe SUSARENCO - judecător-raportor

cu participarea grefierului Aliona Balaban, deputatului în Parlament Anatol Ciobanu, autorul sesizării, reprezentantului permanent al Parlamentului la Curtea Constituțională Ion Mîțu, reprezentantului Președintelui Republicii Moldova Alexandru Ohotnicov, călăuzindu-se de art.135 alin. (1) lit.b) din Constituție, art.4 alin.(1) lit.b) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, a examinat în ședință plenară deschisă dosarul privind interpretarea dispozițiilor art. 85 din Constituție.

Temei pentru examinarea dosarului a servit sesizarea deputatului în Parlament Anatol Ciobanu, prezentată în conformitate cu art. 24 și 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională.

Prin decizia Curții Constituționale din 27 martie 2000 sesizarea a fost acceptată pentru examinare în fond și înscrisă în ordinea de zi.

În procesul examinării prealabile a sesizării Curtea Constituțională a solicitat puncte de vedere asupra chestiunii în cauză Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului și Ministerului Justiției.

Examinînd materialele dosarului, audiind informația prezentată de judecătorul-raportor, argumentele expuse de autorul sesizării și reprezentanții Parlamentului și șefului statului,

Curtea Constituțională

a c o n s t a t a t :

Deputatul în Parlament Anatol Ciobanu a solicitat interpretarea art. 85 din Constituție, care prevede că Președintele Republicii Moldova poate dizolva Parlamentul în cazul imposibilității formării Guvernului sau al blocării procedurii de adoptare a legilor timp de 3 luni.

Autorul sesizării roagă Curtea Constituțională să dea interpretarea Constituției sub următoarele aspecte:

- Parlamentul dizolvat conform art. 85 din Constituție are dreptul să-și continue activitatea, adoptînd legi, hotărîri și moțiuni?

- Încetează odată cu dizolvarea Parlamentului mandatul deputaților sau nu ?

În scopul stabilirii voinței autentice a legislatorului constituant, la examinarea art. 85 din Constituție în aspectul solicitat de autorul sesizării, Curtea Constituțională reține următoarele:

Prin Hotărîrea nr. 31 din 10 noiembrie 1997 "Cu privire la interpretarea art. 61 alin. (2) și (3), art. 63 alin. (1), (2) și (3), articolului III din Titlul VII Dispoziții finale și tranzitorii din Constituția Republicii Moldova"* Curtea Constituțională s-a pronunțat parțial asupra primei întrebări.

* M.O. 1997, nr. 77-78, art. 33.

Potrivit art. 60 alin. (1) din Constituție, organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova și unica autoritate legislativă a statului este Parlamentul.

Conform art. 63 alin. (1) din Constituție, Parlamentul este ales pentru un mandat de 4 ani, fapt ce se află în acord cu principiile generale ale democrației constituționale, potrivit cărora parlamentarii trebuie să fie aleși la intervale regulate de timp, asigurându-se astfel exercitarea suveranității naționale și a voinței poporului.

Astfel, o condiție principială și absolut indispensabilă ce asigură legitimitatea Parlamentului este alegerea acestuia de către popor.

Constituția Republicii Moldova, prin art. 63 alin. (1), prevede în mod expres că durata mandatului Parlamentului este de 4 ani, deci și exercitarea funcțiilor Parlamentului în volum deplin se poate efectua numai în această perioadă, sau, în cazul prelungirii mandatului Parlamentului, prin lege organică, în caz de război sau catastrofă, pentru perioada mandatului prelungit.

Perioada cuprinsă între data expirării mandatului Parlamentului precedent și data întrunirii Parlamentului nou ales nu poate fi echivalată cu perioada pentru care a fost prelungit mandatul parlamentar în condițiile prevăzute de art. 63 alin. (1) din Constituție. Or, în primul caz Parlamentul exercită doar funcții operative pentru a asigura continuitatea activității permanente - regulă supremă într-un stat de drept.

Dispozițiile art. 63 alin. (3) stabilesc pentru primul caz interdicții speciale asupra activității legislative, care este atribuția constituțională de bază a Parlamentului, lipsindu-l pentru acest segment de timp de dreptul de a modifica Constituția sau de a reglementa raporturi juridice prin adoptarea, modificarea sau abrogarea legilor organice.

Constituția, în art. 85, prevede situația de dizolvare a Parlamentului de către Președintele Republicii Moldova. Aceasta poate avea loc, după consultarea fracțiunilor parlamentare, în cazul imposibilității formării Guvernului sau al blocării procedurii de adoptare a legilor timp de 3 luni (alin. (1), iar la alin. (2) se stipulează că Parlamentul poate fi dizolvat dacă nu a acceptat votul de încredere pentru formarea Guvernului în termen de 45 zile de la prima solicitare și numai după respingerea a cel puțin două solicitări de investitură.

Deoarece componența Parlamentului Republicii Moldova nu este altceva decât expresia suveranității naționale, a voinței poporului, în scopul realizării prevederilor art. 61 alin. (3) din Constituție, mandatul Parlamentului începe la data alegerii deputaților în Parlament, cu condiția îndeplinirii dispozițiilor art. 62 din Legea Supremă privind validarea mandatului de deputat, și încetează după 4 ani, la data întrunirii legale a Parlamentului nou ales.

Curtea Constituțională, prin Hotărîrea nr.40 din 24 decembrie 1998*, interpretînd art. 85 din Constituție, a menționat că împuternicirile Parlamentului și mandatul deputaților se suspendă la data publicării Decretului Președintelui Republicii Moldova privind dizolvarea Parlamentului, iar împuternicirile Parlamentului încetează, potrivit art. 63 alin. (3) din Constituție, la data convocării legale a noii componențe a Parlamentului.

* M.O., 1999, nr. 1-2, art. 3.

Curtea Constituțională relevă că în perioada ce cuprinde data publicării Decretului Președintelui Republicii Moldova privind dizolvarea Parlamentului și data convocării legale a noii componențe a

Parlamentului legislativul, deci și deputații, își continuă activitatea, dar el nu poate modifica Constituția și nu poate adopta, modifica sau abroga legi organice.

Implicit, mandatul deputaților încetează odată cu împuternicirile Parlamentului, adică la data întrunirii legale a Parlamentului nou ales sau în caz de demisie, de ridicare a mandatului, de incompatibilitate sau de deces (art. 69 alin. (2) din Constituție).

Călăuzindu-se de art. 140 din Constituție, art. 4 alin.(1) lit. b), art. 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 4 alin. (1), art. 61, 62 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

H O T Ă R Ă Ș T E :

1. Restrângerea competențelor legislative, stabilite pentru Parlament prin art. 63 alin. (3) din Constituție, se impune din ziua expirării mandatului de 4 ani sau din ziua intrării în vigoare a decretului Președintelui Republicii Moldova privind dizolvarea Parlamentului și durează pînă la întrunirea legală a noii componente a Parlamentului.

2. Calitatea de deputat încetează la data întrunirii legale a Parlamentului nou ales.

3. Prezenta hotărîre este definitivă, intră în vigoare la data adoptării, nu poate fi supusă nici unei căi de atac și se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE

Pavel BARBALAT

Chișinău, 3 august 2000.
Nr. 32.